

Aan: de raden van de gemeenten West Betuwe, Tiel en Culemborg

Culemborg, 7 oktober 2019

Betreft: Informatiebrief over de ontwikkeling van BWB, onderdeel verzakelijken met dienstverleningsovereenkomsten.

Geachte raden,

Aanleiding voor deze informatienotitie

Door middel van een informatiebrief van 23 april 2019 en een raadsbijeenkomst op 15 mei 2019 bent u geïnformeerd en bijgepraat over de verbeterstappen die wij nodig achten om van BWB een passende bedrijfsvoeringsorganisatie te maken die gemeenten in staat stelt om succesvol te zijn in haar primaire taken. Deze stappen zijn:

1. Aanpassen van de governance om te komen tot een verbeterde manier van aansturen en samenwerken;
2. Het aanpassen van de organisatiestructuur van BWB.
3. Verzakelijken van BWB door het opstellen van dienstverleningsovereenkomsten (DVO's) met concrete afspraken over de dienstverlening door BWB

Op alle drie terreinen zijn inmiddels de nodige stappen gezet. De gewijzigde governance is geïmplementeerd en er wordt nu verder gewerkt aan het professionaliseren van de verschillende rollen. Hierbij schuiven ook vertegenwoordigers van de zijde van de gemeenten aan. Belangrijk onderdeel is het aanbrengen van een duidelijk onderscheid tussen eigenaarsrol en opdrachtgeversrol voor de gemeenten in relatie tot BWB. In het kader van de organisatie-aanpassing kan gemeld worden dat we in een vergevorderd stadium zijn met het invullen van de sleutelfuncties (teamhoofden en controller).

Derde en niet het minst belangrijke onderdeel is de verzakelijking van BWB. Door middel van managementrapportages worden wij per kwartaal geïnformeerd over het verloop van de financiën en de voortgang van de uitvoering van de begroting. We komen daardoor beter in control en krijgen meer grip op de financiën en de interne bedrijfsvoering. De Voortgangsrapportage 2019 bevestigt ons gevoel dat we wat dit betreft op de goede weg zijn. Een ander belangrijk onderdeel in de verzakelijking van BWB is het gaan werken met dienstverleningsovereenkomsten (DVO's). In de DVO worden samenwerkingsafspraken vastgelegd over de dienstverlening die BWB biedt aan de drie gemeenten.

Wij zijn inmiddels zover gevorderd dat we een eerste DVO hebben op- en vastgesteld. En omdat een DVO voor onze samenwerking een nieuw fenomeen is, achten wij het goed dat wij u informeren over de totstandkoming en de inhoud van de DVO en van de wijze waarop wij hiermee willen gaan werken en ervaring opdoen.

Daarvoor is deze informatiebrief bedoeld.

De DienstVerleningsOvereenkomst, de Producten- en DienstenCatalogus en de verrekensystematiek.

Algemeen.

In de periode van februari tot half augustus hebben gemeenten en BWB in nauwe samenwerking uitvoering gegeven aan de bestuurlijke opdracht “verzakelijken”. Vooraf vastgestelde bestuurlijke kaders zijn samen uitgewerkt tot een dienstverleningsovereenkomst (DVO), een producten- en dienstencatalogus (PDC) en een nieuwe verrekensystematiek.

Beoogd effect:

- Een professionele en zakelijke samenwerking op het gebied van bedrijfsvoeringstaken tussen de drie gemeenten met BWB;
- Vastgelegde samenwerkingsafspraken over de dienstverlening van BWB;
- Vastgelegde afspraken over de kwaliteit van de producten en diensten die BWB levert, de verantwoordelijkheid van BWB en waar gemeenten zelf verantwoordelijk voor zijn;
- Een verrekensystematiek voor de begroting van BWB waar eerlijkheid en eenvoud in balans is;
- Verdeelsleutels voor het verdelen van de beschikbare BWB capaciteit die zuiver en stabiel zijn;
- Een vastgelegde afspraak over de wijze waarop in de samenwerking wordt omgegaan met de effecten van de nieuwe verrekensystematiek;

DVO.

In de DVO zijn de samenwerkingsafspraken vastgelegd over de dienstverlening die BWB biedt aan de drie gemeenten. Zo staan er afspraken in over welke beheers- en administratieve taken BWB levert op het gebied van bedrijfsvoering, over de invulling van strategisch advies en beleid op bedrijfsvoeringstaken en over de wijze waarop BWB het bestuur en management hierin ondersteunt en dat hier vaste aanspreekpunten voor zijn. Tevens zijn afspraken vastgelegd over het continue verbeteren en ontwikkelen van de BWB-dienstverlening als onderdeel van het dagelijks werk van BWB. Verder is nog de wijze waarop gemeenten in de samenwerking omgaan met harmonisatieopdrachten vastgelegd.

PDC.

Bovenstaande dienstverlening is uitgewerkt in de vorm van producten en diensten en vastgelegd in een ProductenDienstenCatalogus (PDC). Deze PDC laat zien welke producten BWB levert binnen de begroting van BWB en die aansluiten bij de behoefte van de gemeenten. Ook staat hierin waarvoor BWB verantwoordelijk is, van welke kwaliteit de producten en diensten zijn en waar de gemeenten zelf nog verantwoordelijk voor zijn.

Deze eerste DVO en PDC sluiten partijen af voor één jaar. Zodat het eerste jaar hiervan geleerd kan worden. We willen evalueren in de zomer van 2020.

De verrekeningsystematiek.

Het is gebruikelijk bij gemeenschappelijke regelingen (GR-en) dat de kosten die de GR maakt t.b.v. de dienstverlening aan de gemeenten via een zo objectief mogelijke verdeelsleutel aan de gemeenten worden toegerekend. Voor BWB is nog niet eerder een dergelijk verrekeningsystematiek vastgesteld. Om de besluitvorming destijds tot het aangaan van de samenwerking niet te belasten met een discussie over eventuele herverdelingseffecten, is bij de start van BWB besloten om de eerste jaren de kosten van BWB op basis van de inbrengbudgetten aan de gemeenten toe te rekenen. De overheveling van taken, personeel en budgetten vanuit de gemeenten naar BWB verliep daardoor voor de gemeenten budgettair neutraal en het voorkwam (discussies over) herverdelingseffecten. In de praktijk betekent dit echter dat de gemeenten BWB betalen met name op basis van het aantal "ingebrachte" medewerkers. Dit geeft echter geheel geen inzicht in wat de producten en diensten van BWB werkelijk kosten en welke diensten en producten de gemeenten van BWB in welke vorm en inhoud afnemen en daarvoor betalen. Het kan dus best zijn dat de ene gemeente op basis van de ingebrachte budgetten meer betaalt voor de diensten die afgenomen worden dan de andere. Besloten werd dat na de opstartjaren een eerlijke en objectieve verrekeningsystematiek zou worden opgesteld waarbij de gemeentelijke bijdrage meer in balans is met de daadwerkelijke dienstverlening die een gemeente nodig heeft, zonder te vervallen in achteraf afrekenen.

Ontwikkelen verrekeningsystematiek.

Afgelopen maanden is met intensief samenspel tussen gemeenten en BWB gewerkt aan de ontwikkeling van een verrekeningsystematiek voor het verdelen van de kosten van de BWB. Hierbij zijn diverse vertegenwoordigers van de organisaties betrokken geweest en zijn de volgende uitgangspunten zij gehanteerd:

- uitgaan van vooraf geraamde afname;
- verdeelsleutels gebruiken die eerlijk, eenvoudig uitvoerbaar, zuiver en stabiel zijn;
- solidair zijn in de samenwerking: niet achteraf afrekenen.

Bij de uitwerking zijn vier varianten onderzocht. Uiteindelijk hebben wij gekozen voor de variant, "geraamde afname inclusief overhead". In overleg met de gemeentesecretarissen, de directeurs bedrijfsvoering en de controllers is geconcludeerd dat deze verrekeningsystematiek beschouwd kan worden als de beste balans tussen eerlijk en eenvoudig en toch zuiver en stabiel.

Effecten voorgestelde verrekeningsystematiek.

Bij geen der onderzochte varianten is in eerste instantie doorgerekend wat de effecten waren op de huidige gemeentelijke bijdragen. Hiervoor is gekozen om een voor alle partijen zo eerlijk en objectief mogelijke methodiek vast te stellen waar alle partijen achter staan.

Ná de gemaakte keuze voor de nu vastgestelde systematiek is uiteraard doorgerekend wat de effecten op de kostenverdeling zijn. De verrekeningsystematiek leidt tot een onderlinge verschuiving voor wat betreft het budget dat gemeenten nu beschikbaar stellen voor de begroting van BWB.

Indicatief en met de kennis die we op dit moment hebben, gaat het om de volgende bedragen per jaar:

- Gemeente Tiel:	ca. € 60.000,-- minder dan nu
- Gemeente Culemborg:	ca. € 490.000,- minder dan nu
- Gemeente West Betuwe:	ca. € 550.000,- meer dan nu

Hier kunnen nog geen definitieve conclusies aan verbonden worden. De uitvoering van de verrekeningsystematiek is nog niet getoetst aan de praktijk. Met deze toetsing zijn we inmiddels begonnen. We hebben een systeem van tijdschrijven ingevoerd waarbij de medewerkers van BWB

hun uren moeten verantwoorden op de producten die BWB levert aan de gemeenten. Uit het tijdschrijven moet blijken of de aannames die nu onder de voorgestelde verrekensystematiek liggen, aansluiten bij de werkelijkheid. Mede aan de hand hiervan kunnen we bepalen of de systematiek conform de gedachte uitgangspunten functioneert en of er verbeteringen aangebracht moeten worden. Dit kan dan effect hebben op bovenstaande uitkomst. In de Kaderbrief 2021 die in het voorjaar van 2020 wordt uitgebracht, zullen wij u informeren over de eerste ervaringen en bevindingen.

Het verdere proces ten aanzien van de doorontwikkeling van BWB.

Evaluaties.

In 2020 vinden er twee evaluaties plaats in relatie tot BWB.

Wij hebben besloten dat we medio 2020 het functioneren van BWB op basis van het doorontwikkelplan en de verbeterstappen waarover u in de raadsbrief van 23 april en de raadsbijeenkomst van 15 mei bent geïnformeerd, zullen evalueren.

Daarnaast heeft West Betuwe besloten in 2020 haar samenwerking met BWB te evalueren. Deze evaluatie heeft tot doel een bestuurlijk besluit te verkrijgen over;

- Het al dan niet onderbrengen van taken en medewerkers AJZ en FZ;
- Het al dan niet definitief onderbrengen van taken financieel consultantschap en advies;
- Het werkgeverschap en functionele aansturing van de voormalige financieel adviseurs en consulenten van de voormalige gemeente Geldermalsen;
- Het werkgeverschap van de financieel adviseurs en consulenten van de voormalige gemeenten Neerijnen en Lingewaal.

De DVO, PDC en verrekensystematiek.

Zoals eerder in deze brief is gemeld, is het werken met een DVO en PDC een nieuwe manier van werken voor BWB en de gemeentelijke partners. Ook met de nieuwe verrekensystematiek hebben we nog geen ervaring. Om hier scherpte in te krijgen, gaan we tijdschrijven. De komende periode benutten wij om met deze nieuwe instrumenten en methodieken te werken en te leren. In de praktijk kan dan al werkende weg getoetst worden of hetgeen ontwikkeld is, ook conform de verwachtingen uitkomt.

Wel voeren we de verrekensystematiek per begrotingsjaar 2020 in, gelijktijdig met de start van de uitvoering van de allereerste DVO. Omdat 2020 een overgangsjaar is én de begroting BWB voor 2020 reeds is vastgesteld (11 juli 2019) wordt de implementatie van de verrekensystematiek op de volgende wijze vormgegeven:

In de kaderbrief 2021 wordt voor het eerst de vastgestelde verrekensystematiek als basis genomen voor de begrotingscyclus voor het komende (2021) jaar. Vanaf heden tot aan de zomer 2020 wordt door middel van tijdschrijven de gekozen sleutels van de verrekensystematiek getoetst aan de werkelijkheid. De uitkomst van deze toetsing wordt vermeldt in de evaluatie BWB van mei/juni 2020.

Als de evaluatie BWB in 2020 er aanleiding voor geeft zullen de in Kaderbrief 2021 voorgestelde verdeelsleutel(s) worden aangepast én passen we die toe voor het begrotingsjaar 2021. Daarnaast

passen we de definitief vastgestelde sleutel(s) ook fictief toe op het begrotingsjaar 2020. De uitkomst van deze exercitie kan dus een verschil opleveren tussen

- 1) de in de begroting 2020 opgenomen bijdragen van de gemeenten (reeds vastgesteld op 11 juli 2019) aan BWB en de fictieve bijdrage van de gemeenten aan BWB;
- 2) de in de Kaderbrief 2021 opgenomen bijdragen van de gemeenten (te bespreken in Q1 2020) en de definitieve bijdragen van de gemeenten voor het begrotingsjaar 2021.

Het bestuur BWB stelt voor om de effecten voor het begrotingsjaar 2020 te halveren. Dit betekent concreet dat in het geval de op pagina 3 genoemde bedragen werkelijkheid worden de bijdragen als volgt worden verdeeld:

- Gemeente Tiel: ca. € 30.000,-- minder dan nu
- Gemeente Culemborg: ca. € 245.000,-- minder dan nu
- Gemeente West Betuwe: ca. € 275.000,-- meer dan nu

Deze effecten worden dan in de najaarsrapportage van de gemeenten verwerkt.

Daarnaast stelt het bestuur BWB voor om de effecten voor het begrotingsjaar 2021 op te laten nemen als een aanpassing op de bestaande begroting van 2021. Vanaf dat moment zal een eventuele aanpassing van bijdrage als gevolg van een wijziging in de verdeelsleutels via het reguliere proces (kaderbrief/begroting) worden opgenomen.

Slot.

In de raadsinformatiebijeenkomst van 15 mei j.l. hebt u gevraagd graag meegenomen te worden bij grote majeure projecten en ontwikkelingen binnen BWB en de samenwerking met de gemeenten. De ontwikkeling van en het gaan werken met een dienstverleningsovereenkomst en verrekensystematiek zoals in deze informatiebrief zijn verwoord, is zo'n majeur project waarover wij u graag vroegtijdig informeren. De effecten van de DVO en de PDC, alsmede van de verrekensystematiek, zullen wij op basis van de eerste ervaringen die wij gaan opdoen bij het werken er mee, betrekken bij de opstelling van de Kaderbrief 2021 die de basis vormt voor de begroting 2021. De concept Kaderbrief 2021 willen wij graag in een volgende raadsinformatiebijeenkomst in januari/februari 2020 met u bespreken. U krijgt daarvoor nog een uitnodiging.

Mocht u vragen hebben naar aanleiding van deze informatiebrief, dan kunt u daar voor contact opnemen met uw collegelid/bestuurslid van BWB.

Met vriendelijke groeten,

Namens het bestuur van Bedrijfsvoeringsorganisatie West-Betuwe,

Gerdo van Grootheest
voorzitter

Niek Duursema
secretaris

